

Psychosociale zorg na complex trauma

AZO avond 11 maart 2026

Dr. N.M. Maas- van Schaijk, sectieleider Medische Psychologie kind en jeugd,
coördinator kind en familiegerichte zorg Amalia kinderziekenhuis,
klinisch psycholoog

Amalia kinderziekenhuis
Radboudumc

Disclosure

(Potentiële) belangenverstremgeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	<ul style="list-style-type: none">• Geen
<ul style="list-style-type: none">• Sponsoring of onderzoeksgeld• Honorarium of andere (financiële) vergoedingen• Aandeelhouder• Andere relatie	<ul style="list-style-type: none">• Geen• Geen• Geen• Geen

het **trauma** zelfst.naamw.

UITSpraak: ['trauma]

AFBREEKpatroon: trau·ma

VERBUIGINGEN: trauma's, traumata (meerv.)

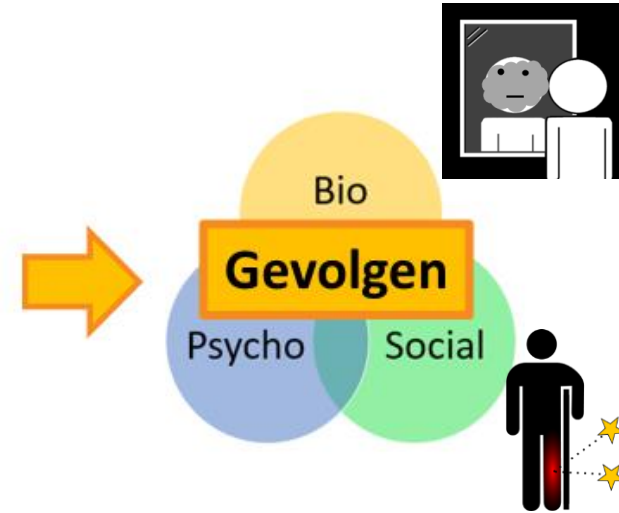
1) lichamelijke beschadiging in of op je lichaam medisch

VOORBEELD: *'na een operatie een trauma hebben'*

SYNONIEMEN: verwonding, wond

2) psychische aandoening of stoornis als gevolg van een schokkende ervaring

VOORBEELDEN: *'een trauma overhouden van seksueel misbruik'*, psychologie
'in therapie gaan om een trauma te verwerken'

Opnieuw kind (3) zwaargewond na val uit raam, vijfde in ruim drie weken

Rijnmond Redactie 22 augustus, 21:36 • 1 minuut leestijd

A nighttime photograph of a residential building with a fire truck parked in front of it. The scene is illuminated by streetlights and the building's lights.

“Het goede nieuws is dat uw kind voldoende is opgeknapt om naar huis te gaan”

“Het slechte nieuws is dat uw kind nog een scala aan fysieke klachten kan hebben....”

“En dat u en uw kind zwetend wakker kunnen worden, snel schrikken en andere symptomen kunnen ervaren....

“passend bij traumatische stress”

Stressvolle gebeurtenis

ingrijpend

Verlies
controle

Machteloos-
heid

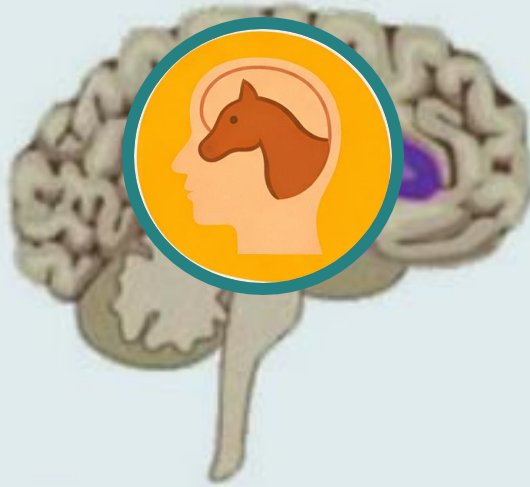
Onvoorspel-
baarheid

→ Activatie stresssysteem

Het drievuldige brein

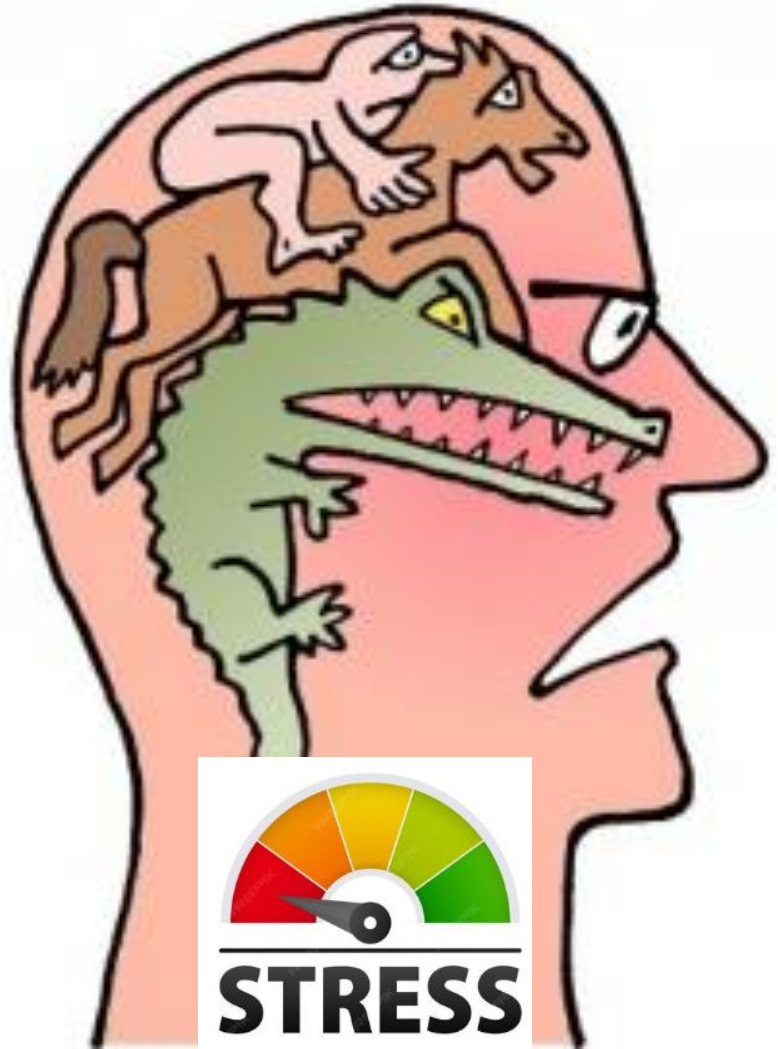
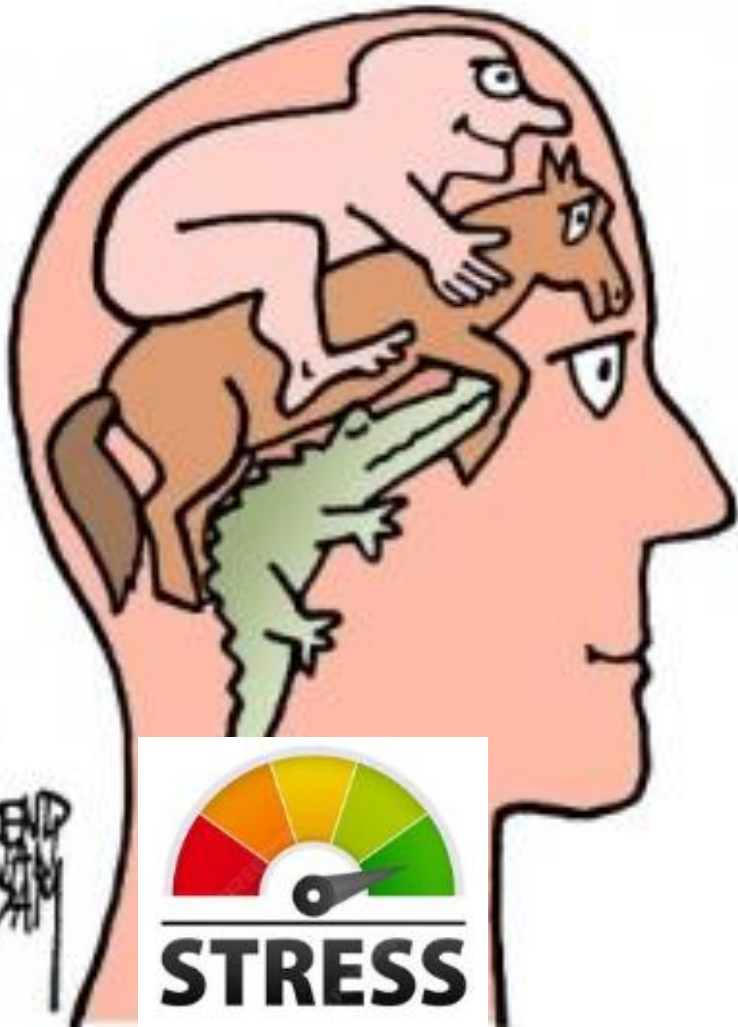
Reptielenbrein:
instincten,
automatismen

Zoogdierenbrein:
Gevoel, herinneringen,
gewoontes

Mensenbrein:
taal, abstract denken,
bewustzijn

Window of Tolerance

Hyper arousal
(fight, flight, active freeze)

Optimale arousal

In staat tot redeneren, leren, enz.

Hypo arousal
(passive freeze, dissociatie)

©Horeweg, A.(2018).De traumasensitieve school. Anders kijken naar gedrag. Houten: Lannoo-campus

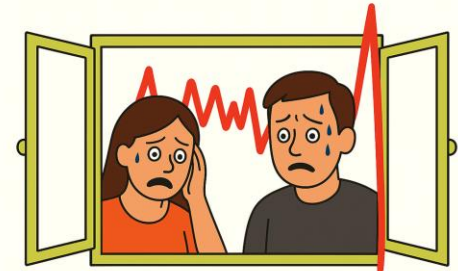

Window of Tolerance

WINDOW OF TOLERANCE

Optimale arousal

WINDOW OF TOLERANCE

Hypo arousal
(passive freeze, dissociatie)

Traumatische stress

Verstoringen in evenwicht van lichaamsfuncties en zelfregulatie die optreden na blootstelling aan **trauma** (traumatische gebeurtenissen of situaties) die het vermogen om ermee om te gaan overstijgt

(The National Child Traumatic Stress Network 2014)

(Pediatische) Medische Traumatische Stress (P)MTS

(Kazak et al. 2006)

Psychologische en fysiologische reacties van kinderen en hun familie op pijn, letsel, ernstige ziekte, medische procedures en invasieve en bedreigende behandelervaringen

Traumatische stress

Verstoringen in evenwicht van lichaamsfuncties en zelfregulatie die optreden na blootstelling aan trauma (traumatische gebeurtenissen of situaties) die het vermogen om ermee om te gaan overstijgt

(The National Child Traumatic Stress Network 2014)

(Pediatrische) Medische Traumatische Stress (P)MTS

(Kazak et al. 2006)

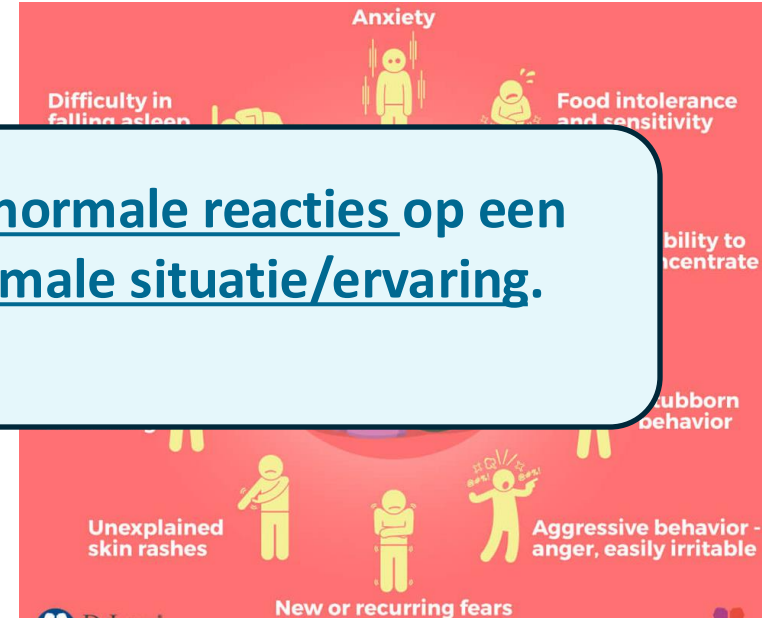
Psychologische en fysiologische reacties van kinderen en hun familie op pijn, letsel, ernstige ziekte, medische procedures en invasieve en bedreigende behandelervaringen

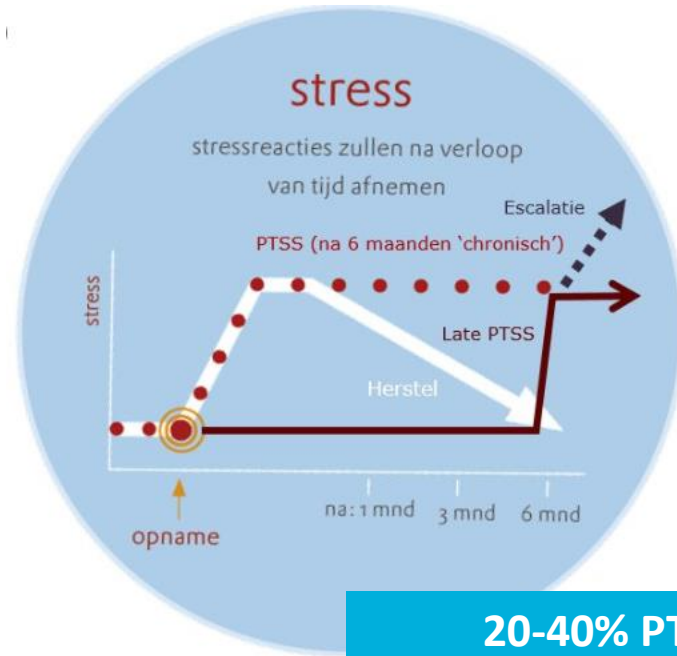
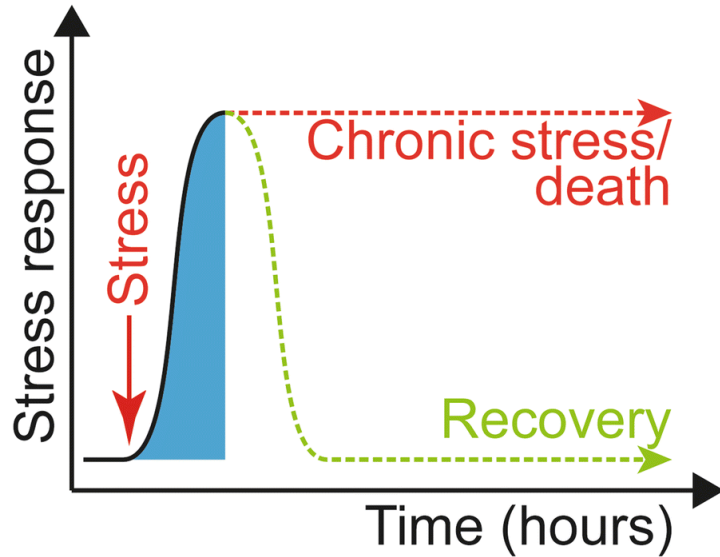
Pediatrische Medische Traumatische Stress

- Ervaring van potentieel traumatische medische gebeurtenis met
- Daaropvolgende stress reactie
 - Herbeleving
 - Vermijding
 - Hyper arousal
 - Stemmingsschommelingen
 - Veranderingen in cognities en gedrag
- Reacties kunnen hardnekkig zijn, herstel ernstig belemmeren en dagelijks leven fors beïnvloeden

Dit zijn normale reacties op een niet normale situatie/ervaring.

Normale reactie of stoornis?

**20-40% PTSS
in eerste jaar na trauma**

Wat maakt medische gebeurtenis traumatisch?

- Angstig of schokkende gebeurtenis
- Medische omgeving
- Pijn of pijnlijke behandeling
- Gescheiden zijn van familieleden
- Fysieke beperkingen
- Voortdurende onzekerheid over prognose
- Terugval in behandeling
- Machteloosheid van ouders om hun kind te zien lijden
- **Perceptie van levensbedreiging**

De rol van familie

Belangrijke voorspellers zijn *pijn tijdens behandelingen* en *relatie/stress ouders en familie*.

medisch
traumatische
stress
bij kinderen
en ouders

na ABC...

D

E

F

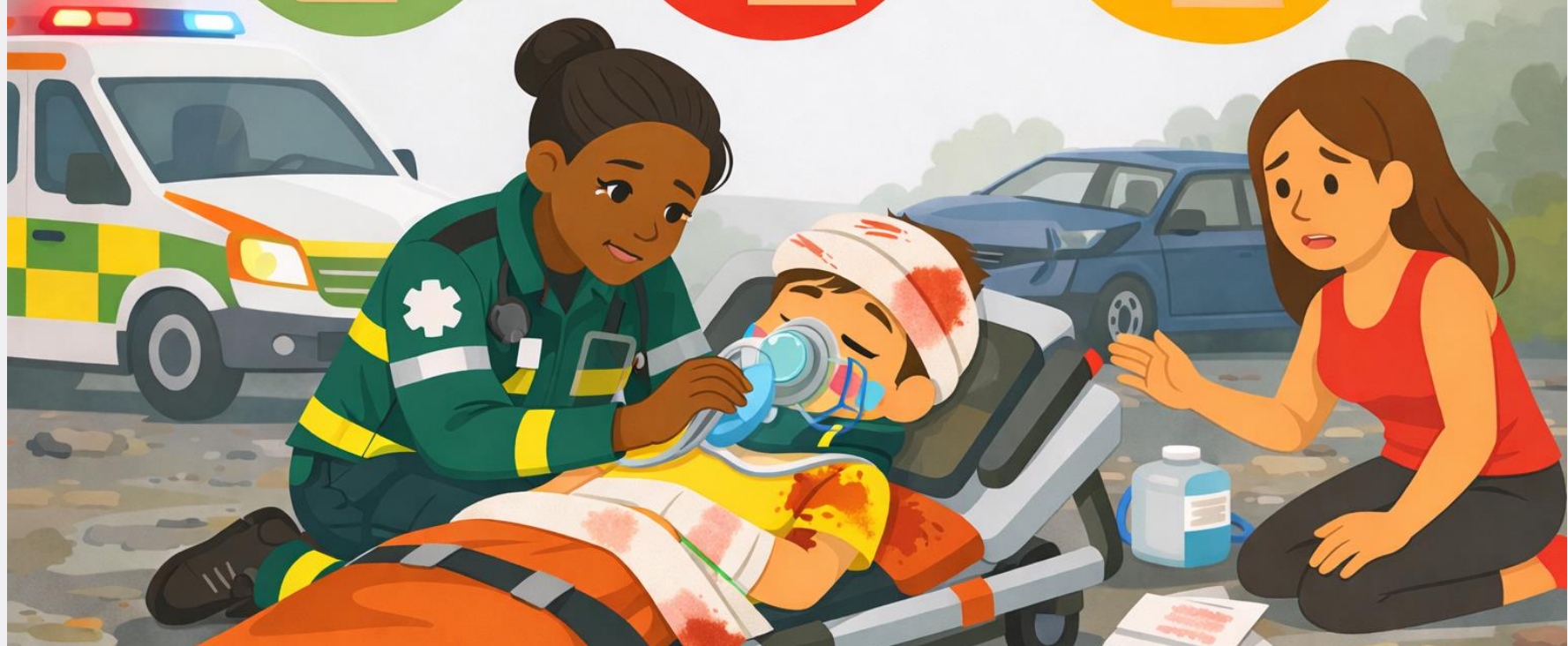

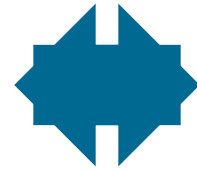
na ABC...DEF >

Wat kun je doen als professional

- Vergroot **D**RAAGKRACHT
- Bevorder **E**MOTIONELE steun
- Denk aan de **F**AMILIE

Secundaire traumatisering

**Kind en Familiegerichte,
traumasensitieve zorg**

